

RAMUTĖ
GIRKONTAITĖ

RUGIO VAIKAI

RAMUTĖ
GIRKONTAITĖ

RUGIO VAIKAI

Eilėraščiai

VILNIUS „VYTURYS“ 1988

84.LT-5
Gi-337

Iliustravo
VIDA NORKUTĖ

G $\frac{4803010200-001}{M856(08)-88}$ 41-88

ISBN 5-7900-0040-1

© „Vyturio“ leidykla, 1988

PIRMAS VAIKELIO ŽODIS

Kai tu pirmą žodį,
Vaikeli, tarei,
Tai tu įsitvėrei
Žemelės stipriai.

Tai tu įsitvėrei
Ir paukščio sparnų,
Tarytum aukštybių
Dangaus mėlynų!

Kaip tviska kaktelėj
Tau mėnuo šviesus!
Tu greitai, mažasai,
Praaugsi visus...

Tave palydėsiu
Sparnuotu keliu,
Tave su knygelėm
Ir noragėliu.

Balta kaip sapnelis
Šaka obelies
Te saugo ramybę
Tavosios šalies!

ŽIBINTAS IR
KNYGELĖ

RUGIŲ
SĖJA

Yra stebuklo šventė,
Tiktai uždek žibintą!
Ir jis prikels gyventi
Knygelę jau sutrintą!

Kris žaibas iš padangės,
Žiūrėsime apstulbę:
Sparnus du ant palangės
Sudės mergelė gulbė.

Ji aus žvaigždėtą juosta,
Į stakleles įsėdus,
Apie kurias lyg sostą
Išskleis lelijos žiedus.

Tik kaip uždengt rankelėm
Visų baisiausių klastą —
Tą ant našlaitės kelio
Žarijų duobę slaptą?

Toli traktoriukas —
Lyg juodas arkliukas
Laukuos dideliuos,
Tuoj sėklų sparneliai
Balti žiburiuos.

Skubėti mus prašo
Darbeliai visi —
Tarytum dainuotų
Bitutė ausy.

Lyg nuo žarijėlių
Perštės delnuke.
Sudygs iki vakaro
Sėkla lauke.

Paskui mūs delnukų
Gražiai apsėta
Per temstantį dangų
Nuskris kometa.

**BERNIUKAS
ŽIBURIUKAS**

Jau gyvulėliai
Visi sugulę
Geltonam ir šiltam
Mėnuly,
Jau dėtumei
Galvelę ant pagalvės,
Tačiau danguj
Dar kala kalvis,
Jis kala ryto metui
Vežimaičius,
Pasagėles ir dalgeles.
Dar griežia
Vaikelius suskaičius
Pilka griežlėlė,
Dar purpurinis siūlas
Bėga tarp močiutės
Pirštų...
O kad galvelė jos
Nesvirtų,
Lig vėlumos,
 lig vėlumos
Kaip žiburiukas tu namuos...

**TU GRAŽI,
TĖVYNE**

**Kai rugelis dygsta,
Kai sodina bulvę,
O link ežerėlio
Vėjas neša gulbę,**

**Kai žiedai apkimba
Pilką medžio rykštę,
O linksmi šaltiniai
Iš po žemių trykšta,**

**Tai tada mes skrendam
Virš baltų ievynų,
Tai tada pasakom:
Tu graži, Tėvyne!**

**Ar visi išgirstat
Tą brangiausią vardą
Virš vagų ir knygų
Lyg varpelį skardų?**

LAIŠKAS

Kelelis pro obelį
Šiltas dar dulka.
O tau — pagalvėlė,
Pilna švino kulku.

Kodėl ta tyla
Taip ilgai
 ilgai trunka?
Galbūt akmenėlių
Nuimsiu aš sunkų?

Rašysiu tau laišką
Pavasari žalią,
Kai mini tave
Po visą mūs šalį.

Rašysiu, kaip sergstim
Padangių mėlynę,
Kaip žemė užsivelka
Darbo milinę,

Kaip skaisčiai rugelių
Pašvaistė liepsnoja
Virš tavo akių
Lyg ugnis amžinoji.

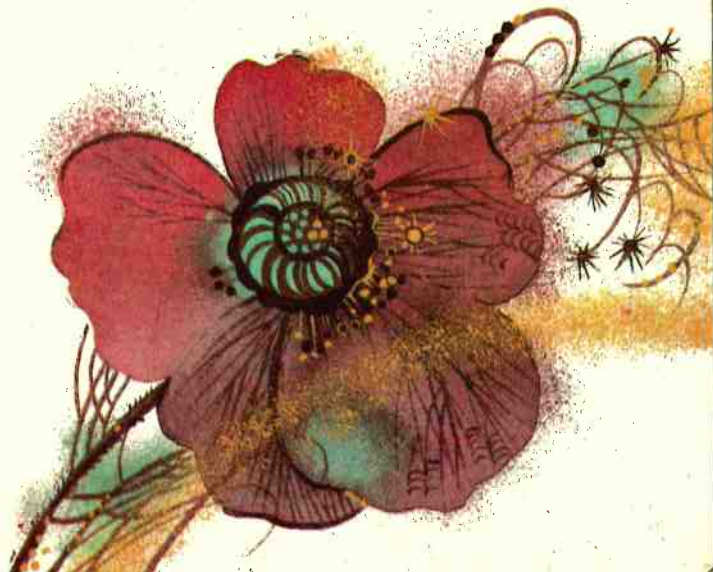
ATMINIMO ŽEMĖ

Bus lapkritys, bet švies
Berželis žiburys.
Į atminimo žemę
Jo spindulys nukris.

Pašoks ugnis aukštai!
Kaip aguona karšta
Virš marmurinių raidžių
Galvelė palenkta.

Iš po šalmų gėlėtų
Nūn patekės veidai,
Gyvom šakelėm skleisis
Vardai, vardai, vardai...

Įsiklausyk, po žemėm,
Kur amžiais tyluma,
Širdis kareivio plaka
Lyg žodį tardama!

VYTURIŲ
DOVANA

RUGSĖJO
LANGAS

Tą žodelį —
Lauktą,
 lauktą,
Kur aš tau tariu,
Vieną rytą
Išgiedojo
Šimtas vyturių!

Net į akmenį
Suleis jis
Savo šakneles.
Nebyliausias
Nebyliukas
Dureles atsklęs.

Net išdegusioj
Dirvelėj
Kaip rugys sunoks,
Ir gražiai
Maža burnelė
Tarti jį išmoks!

O tą aukštą,
Aukštą namą,
Kur visiems renčiu,
Vienas jis
Pakels ir neš
Ant mažų pečių!

Kaip linksmi
Lašai per stiklą —
Paskutinės
Uogos kelios.
Tam lange,
Lange didžiuliam
Jau mokyklon
Šviečia kelias.

Tam lange —
Lauke beribiam —
Artojėliai smagūs.
Tarsi knygoj
Sakinukai
Gula juodos vagos.

O virš jų —
Didžiulė saulė
Danguje įraudo.
Ją mes piešiamo
Tarytum
Šalmą kosmonauto!

Tam lange —
Raudoni bokštai
Su baltais karveliais.—
Vis platesnis,
Vis didesnis
Jis kasdien mums verias.

OBELAITĒS SODINIMAS

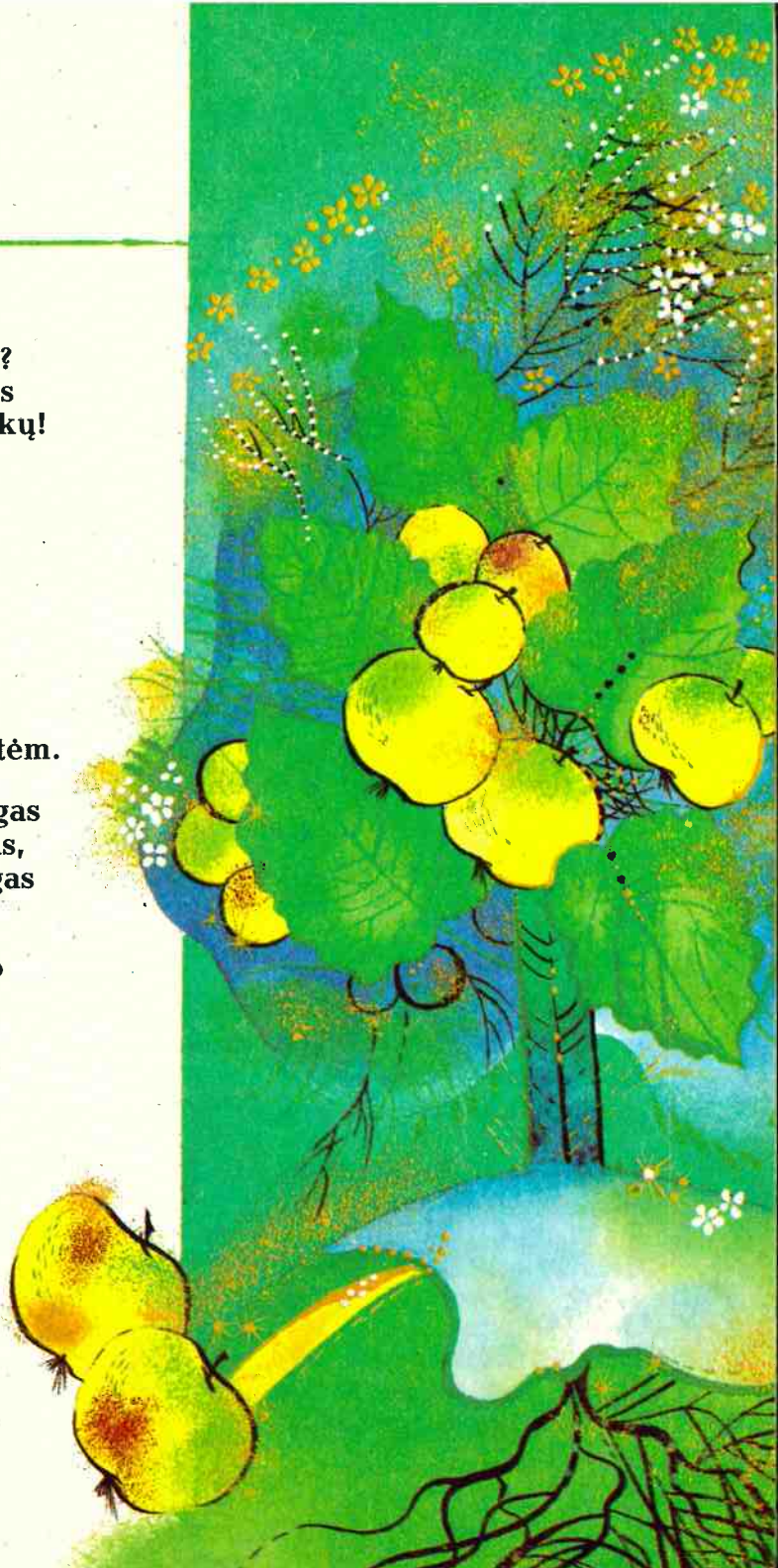
Iš kokios sėklelės
Taip ilgai tu augai?
Regis — visas sodas
Ant mažų mūsų rankų!

Kol žemelė laukia,
Kol neužrakinta,
Te suguls šaknelės
Lyg į lizdą šiltą.

Ploną liemenėlį
Spinduliu aprišim,
Apipinsim visą
Tartum aukso grįžtėm.

Gal ir pirmas sniegas
Nebebus toks šaltas,
O apglėbs lyg stogas
Šakeles iškeltas?

Gal ir pikto speigo
Pokšint negirdėsi,
Mūsų rūpestėlio
Žiedlapiais žydėsi.

SPINDULY,
SPINDULY

Kai juodsparnių lašų
Zvimbimas už lango įkyri,
Kai šviesa pro miegus
Tarsi spaliai į žemę pabyra,

Spinduly, spinduly,
Kas marelėse pilko dangaus,
Kas tave šioj lietaus šaly
Tarsi lydį auksinį pagaus?

O gal tu — mūs takelis po kojom,
Kuris čiulba paukštyčių balsais,
Kurs net spalvoms žydi, marguoja,
Skrenda, juokias kartu su visais?

O gal tu esi sakinyš,
Kurį aš galvelėn deduos,
Gal spalvoto pieštuko ugnis
Žemelei iš gruodo vaduot?..

DAIGAS

Greitai sniegą, ne mūsų balsus
Išbarstys po laukus vėjo ragas.
Tik lėktuvo sparnas šviesus —
Lyg ariantis dirvą noragas.

Tik vyturiu lapas praskris —
Mažytė, sparnuota apgaulė...
Stovi medis lauke lyg karys,
Debesų apkasuos tūno saulė.

O galybė tos sėklos mažos:
Daigo prakirstas degs gruodo kaulas!
Daigas tas, pilnas saulės gražos,
Už mus lyg sargybinis kaunas.

RUGIŲ
VAINIKAS

Kur irkluoji, vaike,
Šitą žemę baltą?
Į pavasarinę,
Šiltą saulės deltą?

Pasistiebk, nes ošia
Tau auksinis miškas,
O virš jo saulelė —
Kaip rugių vainikas!

ATĖJO
VASARA

VASAROS
DARBAI

Kaip žydintis kupstas —
Sena daržinė.
Atėjo čia vasara —
Tarsi žynė.

Paukštelių ore —
Lyg laukuos akmenukų
Arba lyg močiutės
Kiemely anūkų.

Bitutė irkluoja
Nektaro upe
Į avilio švyturį
Sodo kampe.

Žydrynėje virpa
Vabzdelio sopranas.
Ant medžio lapo
Supas mūs namas.

Močiut,
 kaip žynė
Ilgą kasą pini.
Saulėgražų aukso
Bateliai pilni.

Vos paukštelis išsiropščia
Iš mažyčio savo lopšio,
Jau šienelio kupeta
Vidur lauko sukrauta.

Linksma bus, kai ims rausvėti
Nužydėjusi avietė.
Pamažėliais upės srus,
Judins pelekus rusvus.

Ir neklausk, kas ragą pūtė,
Atvadindamas rugpjūtį.
Va, su grįžtėmis rugių
Vaikelius linksmus regiu.

Jie visi su saule kelias.
Miklios miklios jų rankelės:
Staltiesėlė išausta,
Pintinėlė nupinta.

Eikš, duonele auksašone, —
Krosnin jau tave pašovė.
Pjausim dar šiltas riekės:
Sotink burneles šnekias!

Illustration of a brown rabbit holding a large red apple in a garden with various fruits and flowers.

KIŠKIO SODAS

Tyloje vakarėj
Ne ugnelė rodos.
Ant kalvos aukščiausios
Spindi kiškio sodas.

Ne lietutis šnara —
Lenkia kiškis šaką.
Rojaus obuoliukai
Apibyra taką.

Bet galbūt matei tu
Žibant žaibo rūtą?
O kiškelio sodo —
Tarsi nė nebūta!

**DU
GALIŪNAI**

**Debesų didžiulės gėlės,
Saulėtos palaukės...
Braidu, braidu po žolynus
Vaikas baltaplaukis.**

**Jį rugys, vardu pašaukęs,
Už rankutės ima.
Tik pažvelkit į jų šviesų,
Didelį likimą!**

**Ne vaikelis, ne rugelis —
Du aukšti galiūnai!
Ar jūs manot, kad stebuklą
Žemėje nebūna?**

**Neišsemi, neišsemi
Tų pilnų aruodų:
Ryt naujų daigų liepsnelės
Šoks virš kieto grūdo!**

LIGI
SAULĖS

KĄ ŠNEKI,
RUGY?

Čia mus augina šimtametis
Žaliuojantis čiułbuonis medis,
Ir šviesiai gaubia per naktis
Švari žolynų paslaptis.

Paukštelis mažas skelbia sėją...
O ryt — jau auga, jau auksėja!
Tik duonai būkime geri,—
Tokia jos ašara aitri.

Ir pasakykite vaikeliui,
Kur su žvaigždėlapiu ant kelių:
Ves ligi saulės ta ilga,
Ilga, garuojanti vaga.

VIEVERSYS

Ankstų rytą pro atvirą langą
Balto pieno veidelis šypsos,
Nes riedės per aukštėjantį dangų
Vėl geltonas vežimas šviesos.

Delnukus nors ir degins vadelės,
Bet eiklieji žirgeliai klausys.
— Aš skrendu,—

Juoksis mažas veidelis,
Ir virvens danguje vieversys.

Ir prikris spindulių kaip akuotų
Ant takų, akmenėlių pilkų.
Vieversiuo galva vainikuota
Švies sutemus gilybėj laukų.

Maurodamas ganos
Raudonas kombainas,
Ir slepias maži
Kurapkėliai iš baimės.

O ką tu, rugy
Auksaburni, šneki —
Lyg bėgtų per lauką
Ugnelė traški?

Ar kad įkaitino
Žemę branda,
Kad dega garu
Nugarėlė ruda

Vaikelio, kuris
Ant kombaino šalia
Savo tėtės mosuoja
Grūdų saujele?..

Tik seni pjovėjėliai
Su dalgėm delnuos —
Lyg iš senovinės
Mūsų dainos...

DUONOS
VARNELĖ

AVIŽA

Senelė
Duonutę užmaišė.
Duonutė —
Gardžiausios jos vaisės.

Bet su kepalaičiais
Netrukus,
Žinau aš, iškeps
Pagrandukas —
Mažutė kaip delnas
Varnelė.
Tai ačiū, tai ačiū,
Senele!

Ugnis plunksneles jos
Pašiaušia,—
Į ką ji, sakyk,
Panašiausia?

— Galvelė —
Į ajero žiedą,
Sparneliai —
Į aukso ražieną!

Labai pasiilgtą,
Pamiltą,
Ją glausiu prie veido
Dar šiltą...

Senelė
Jau stalą nušluosto,
O saulės zuikutis —
Ant skruosto!

Iš anos mėnulio pusės
Atrieda vežimaitis.
Važiuos vaikeliai į šventę
Šviesų vakarėlį.

Geltoni ir žvilgantys
Žirgo karteliai
Vėjy siūbuoja
Su skambalėliais.

Maži vaikeliai
Žiūri neatsižiūri:
O kur pats žirgelis,
Kur sartužėlis?

Paglosto švelniai
Šiugždančius kartelius,
Ir stojas žirgelis
Sulig mėnesėliu!..

RUGIO
VAIKAI

LAUKIANT
MOČIUTĖS

Auga į debesį
Rugio namelis!

Auga, už rankų
Susikabinę,
Rugio vaikai.
Tik pažiūrėk,
Kaip jų kalbą
Supratę
Šviečia laukai!

Ak, nuostabi
Rugio vaiko šnekta:
Žodelis —
Tarytum klėtelė
Balta!

Kaip ilgai
Nesugrįžta močiutė!
Bet girdžiu:
Kieme šlamesys...

Tai laksto ir vartos
Žolytėj linksmai
Debesis...

Bet kur jis
Vėl skrenda —
Lyg pabaidytas?
Nei šaukti,
Nei vytis!

Žiūrėk,
Jau plevena ties lysvėm!

Ir štai —
Po langais jau pražydušios
Mėtos,
Bulvelė darže,
Ir močiutės skarelė baltuoja
Ties ilga ežia!

Bitutę kliudei —
 Ir va:
 Veidelis ištino
 Lyg po peštynių!
 Bitutę kliudei —
 Ir va:
 Ne bitutė —
 Suirzus vapsva!

Bet žiedą pražydinai —
 Ji tarsi žvaigždelė
 Vėl skrenda,
 Į karštą rasebę
 Dainuodama
 Krenta...

Ir vaikelius
 Gražiai ji minės,
 Kur su lauknešėliais
 Kartu bėginės.

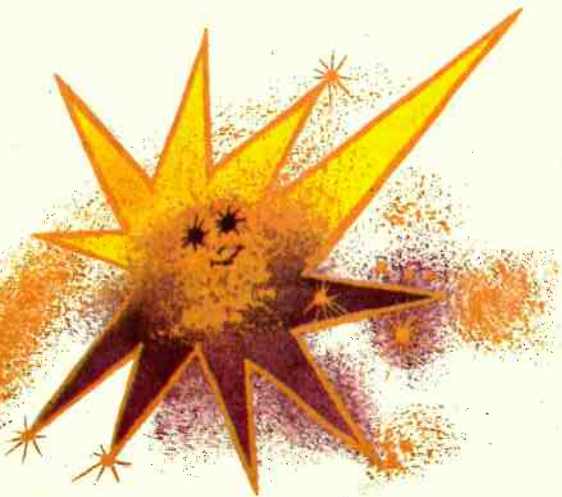
Lentynose kvepia pelynų
 Ir mėtų arbatos.
 Bus lengvas sapnelis
 Už židinio, batuos.

Tiktai dvi švieselės
 Bėga ir bėga
 ant sienų!
 Peliukui atrodo,
 Kad pateka mėnuo.

Bet kyšo dvi šluotos —
 Ilgos, ražinės!
 Oi sunerimo peliukas,
 Ūsuotį pažinęs.

Štai kas baladojas
 Kauko balsu kamine!
 Vadina visa giminė
 Pabaisa jį namine!

Broliukai, visi uodegėlėm
 Mes kanapinėm!
 Kietus, oi kietus ūsuočiui
 Botagėlius nusipynėm!

PAUKŠTUKAS

Auksažvynė
Per lygumas
Upė sau teka.
Paukštukas ten saugo
Laivų
Melsvą taką.

Kokios skambios,
Paukštyti,
Tavo trelės:
Šoka ant kranto
Žvejukas
Ir jo
Kibirėlis!

DAGYS

Ištark žodelį švelnų —
Plasnos jis lyg drugys.
Gale žvyruoto lauko
Gražiai pražys dagys.

Skudučiams vėjo grojant,
Dygliuotas žiedas šoks,
Didės ir švies su saule,
Kol skambiai nusijuoks!

Skris baltas, lengvas pūkas,
Nukris švelniu lizdu,
Ir nusineš jį radę
Maži paukštukai du.

ŽIEMKENTĖLIS

Įsitvėręs žemės laikos
Net ir mažas rugio vaikas.
Saulė tolsta, greit žiema,
Bet žemelėj — šiluma.

Žiūri — baltas laiškas skrenda:
Eikš, atšausim durų sklendę!
Laukia gėlės ant langu,
Kvepia krosnis pyragu.

Laukia atversta knygelė,
Plazda lyg sparnai ant kelių.
Šypsosi languos visuos
Tau broliukas ir sesuo.

Bet šis mažas rugio vaikas
Tik stipriau žemelės laikos.
Čia, gimtajam arime,
Jis gyvena kaip name!

Čia jam vėjas po dirvelę
Šiltą sniego milą velia.
Lyg knygelėje raidės
Jis pažįsta čia žvaigždes.

Čia jis grįžtant saulę saugo
Ir su spinduliu suauga.
Speigas, žaibas kirs juodai,
Bet saujelėj — švies grūdai!

**GULBIŲ
ŠVENTĖ**

BIRŽELIS

Tai ne nuo sniego balta —
Dangus nuo gulbių švinta,
Kai jos sparnais užkloja
Vandens platybę gimtą.

Paskui ramybe šviečia
Net mažas sraigių takas.
Giliau į gelmę neria
Ir nejuda lydekos.

Artėja, jau artėja
Didžioji gulbių šventė:
Tuoju maži gulbiukai
Po meldus ims čiuzenti.

Atsigeria pienių pienelio
Ir net nesirauko birželis,
Tik paežerėj sumekena
Tarytum perkūno oželis.

O bėgančiam vėjui lyg povui
Ištraukia jis žibančią plunksną,
Kurią tuoj į žemę įbedęs
Sau sėdi tarytum paunksny.

Jis verčias per debesį balta,
Jis čiumpa lietutį į glėbį,
Šviesiais vakarais drožinėja
Sau žydrą dalgelį ir grėblį.

ANT GANDRELIO SPARNŲ

Visą kraštą praskrisim
Ant gandrelio sparnų,
Lydimi danguje
Lėktuviuko dainų.

Po sparnais, po baltais —
Horizonto vaga.
Žalios salos ir kranto
Lenkta pasaga.

Tarsi gubos ten kopos,
Nusaulėję miškai,
O marelėse šoka
Žuvėdrų vaikai.

O tie šnekūs miestukai —
Lyg drobėj piešti,
Tie keliai ir keleliai —
Nemunėliai šilti...

Mes nebaigsim, gandreli,
Kelionės ilgos,
Nes žemelė gimtoji
Mums be pabaigos...

VIENINTELIS MANO SENELIS

1. LIŪDNAS

Tu pavargai, seneli!
Žiogutis ilgakojis
Mus panešs į sodą,
Kuris dangun šakojas.

Pasauliai neregėti
Mums buvo jo žiedai,
Kai bitele iš avilio,
Seneli, išskridai...

Rinkau tave karalium —
Va, sostas po medžiu!
Skambėjo tavo juokas
Čia griaustiniu skardžiu!

Į aitvarą ar suopį
Pavirsdavai lengvai.
Iš saulės rankų obuolį
Tada man pagavai!

Jo, stebuklingo, vėlei
Atminęs paragausi
Ir sparnelius bitutės
Lyg pasakoj atgausi!..

2. LINKSMAS

Iššoks,
Tūnojus uokse,
Mažytė šypsenėlė!
Seneli, nusijuoksi!

Ir tuoj ant žilo ūso
Vabzdelis atsiduso:
Tai bent
Sidabro kerai!
Po juo kiškelis
Skeltalūpis.
Vaikai,
Senelio šiandien
Geras ūpas!
O jeigu ūpas geras,
Tai juoko —
Rink nors į kibirą:
Kaip uogom žemę
Apibiro!

Vabzdelis plačiaakis
Pasižvalgys nuo stogo,
Kieno tenai burnelės
Lyg žirnių ankštys
Sprogo?..

3. SENELIS ŠALTIS

Pėdsakai sniege — gal lapės?
Vėjas šluotele juos braukia.
Aš —
Senelio Šalčio laukiau!

Paukštužėlis kryžiasnapis
Atskrenda ir gieda.
O šerkšnotoj lango girioj,
Lyg mažytėj karalioj,
Augalėlis skleidžia žiedą —
Kaip ugnis raudoną
Palei baltą sniego kluoną.

Pasidėjęs savo našta,
Lyg į kitą žemės kraštą
Žvelgs Šaltelis ir šypsos,
Užkerėtas jo šviesos:

Pas vaikelį atbridau,
Papartėlį suradau!

Jei pražydinai jį man,
Tarsi dovaną — senam,
Visą šimtą metų
Nuo pečių jis meta!

4. MUZIKANTAS

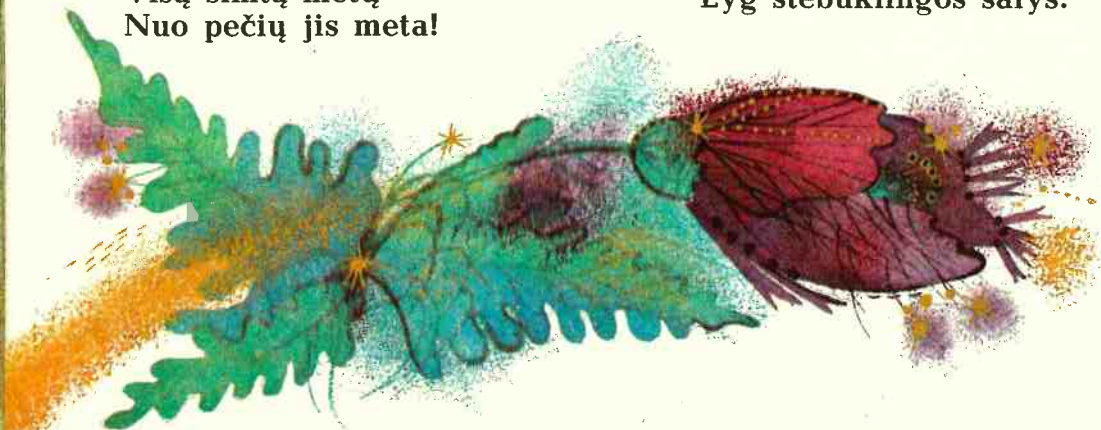
Cikšėjo visą naktį
Sidabro pasagėlė,
O auštant pats senelis
Visus linksmi prikėlė.

Tai vėl garsais prabilo,
Tai vėl šviesoj sutvisko
Jo užmirštas klarnetas
Namelyje prie miško.

Langeliai — atsivėrę,
Durelės — atlapotos,
Žolynuose nutilo
Mažų vabzdelių puotos.

Tik debesys kaip gubės
Iš ežero pakilo,
O iš akmens paukštukas
Čiulbėdamas išskilo.

Iš sėklos ant delnuko
Išaugo medis žalias,
Spindėjo jo lapeliai
Lyg stebuklingos šalys.

5. PUODŽIUS

Ąsočiai ir puodynaitės —
Indai taurieji..
Kaip tu, saulele,
Į molį atskrieji?

Kaip jis pavirsta
Į didelį sodą?
Kas jį laisto, augina
Kaip amžiną godą?

Stebuklingi pasaulio
Ten medžiai ir paukščiai!
Jei nukeliaučiau,
Ir aš ten užaugčiau...

Gerčiau iš jų ąsotėlių
Pienelį saldų..
Senelio molinas delnas
Pasaulį valdo.

Ir pats senelis
Mums šypsos iš molio,
Ir nesugrįžta
Niekad namolio...

NAUJŪJŪ METŪ ŽVAIGŽDELĖ

Kur tas
Obuoliukais raudonais
Medelis miške,
Trobelė,
Jaukus žiburėlis,
Senolė meška?

Žvaigždė —
Kaip rausva sniegenėlė
Ant eglės šakos.
Pašvies,
Kas tamsoj pasiklydęs
Sau kelio ieškos.

Ten sniegas gurgždės
Tarsi graužtų
Kiškutis žieves.
Tu mudu,
Šviesioji žvaigždele,
Nors kartą,
Nors kartą nuvesk,

Kur noksta
Rausvi obuoliukai
Vidur žiemos,
Kur prie žiburio
Supa vaikelį
Meška
Samaninius namuos.

Kai dvyliktą lygiai
Pragys kiekviena
Seno miško šaka,
Stebuklingą,
Vienintelę
Pasaką savo
Paseks mums meška.

AITVARĒLIS

Jau vasara plieskia tarp klonių
Tarytum šviesus ežerėlis.
Ilgai po pasaulį keliavęs,
Sugrįžta namo aitvarėlis.

Jis debesio baltą kuodelį
Pro šalį pralėkdamas velia.
O atmena jį tik žydra
Neužmirštuolės galvelė.

Bet šypsos per visą padangę
Sugrįžęs namo aitvarėlis,
Nes platų pasaulį apskriejo
Vaikelis, į jį įsitvėręs.

MAŽAS BROLIUKAS

Kas mėnuliuką
Sapnuos mūs vejoja,
Tarytum ant sarto
Arkliuko sau joja?

Kas avi mažiausius
Pasauly visam
Batukus?

Kieno pagalvėlei
Per vasarą rinkome
Gulbių pūkus?

Tai mūsų broliukui!

Tai jam
Mes nupynėme
Baltą lovytę
Ir numėzgėm linksmą
Mes kepurytę!

Tai jam
Mes išdrožėme
Medžio šaukšteli
Ir atnešėm pirmą
Žibuoklių puokštelę!

Tai jis tuoj atkrykš,
Visus mus prikėlęs
Kumšteliais —
tarytum
Mažais plaktukėliais!

APIE VAIKELĮ IR RUDENS PAUKŠTĮ

Verpia, verpia
Jau vasaros liną
Už didžiulį langų.
Bet kodėl
Dar akelėse žydra,
Kodėl taip ilgu?

Paukštis rudenio
Medyje suokia
Prie svirnelių pilnų.
Ką atneši,
Tu pilkas paukšteli,
Ant savo sparnų?

Prašo,
Prašo vaikelis
Dangaus tik prie žemės —
Lyg šiltos parugės,
Kur per paukščio snapelį
Kasdien paūgės...

**RUDENS
NYKŠTUKĖLIS**

Jis užrakinys
Aukštą kadagio pilį,
Kur šiltą vasaros medų
Į statinaites supylė.

O gėlynų ir girių sėkliukių
Paukščiai kiek nesules,
Prineš, pripustys
Žemės visas klėteles.

Šiltose kamaraitėse
Uždarys vėželius,
O kad nieks nesibelstų,
Užkals langelius žalius.

Miegelio —
lyg mėnesėlio šviesos
Prileis urvelius ir dreves,
Tačiau —
Nepamirš ir savęs!

Vaikelio gražiai paprašys
Sau palėpės,
Kur užmigs, po sena skrandele
Galvele paslėpęs.

AŽUOLĒLIS

Ažuolēlis meta gilē —
Kerta vējas aukštā giria.
Jo kirvukai blyksi aštrūs,
O ranka sunki sunki!

Ažuolēli, atlaiky!

Dar ne viena šimta metu
Bitēs patikēs tau medu.
Paukščiū tik apgink dreves —
Kiek paukščiuku jie išves!

Ažuolēli, gelbēk giria —
Rauda drebulēs pasvirē.
Griūva skruzdēliu namai,
Vējas juos ranka nuožmia
Tuoju sulygins su žeme.

Ažuolēli, gelbēk, gelbēk
Lapēs ola, strazdo gūžta —
Miško stogas treška, lūžta!

Tegu žais žaliom gilelēm
Vējas, paverstas vaiku,
Po tavuoju vainiku!..

MALŪNAS PRIE KELIO

Kokia galia stuksena
Malūnā senā senā,
Kad jo sparnai didžiuliai
Dar vējā vis užgulē,

Dar seka saulēs takā?
Grūdu dar upē teka,
Atneš per erdvē balsvā
Malūnininko balsa...

Ak, girgždantis, vis mala,
O jo galvelē — bāla,
Neleis pro laiko rētį
Dulkelei nubyrėti.

Mergelē žvelgs prisėdus:
Jis vējā riš į pėdus...

JUODAS
PIEŠTUKAS

Pieštukas juodas žiebia
Danguj žvaigždutę šviesią.
Takelį baltą baltą
Lyg ranką jis man tiesia.

Kol grodami lumzdeliais
Uodai šoks lyg apduję,
Aš po langais kaip rūtą
Nupiešiu aukštą tują.

Ir kadagio uogelę,
Ir baltą kiminėlį,
Aštriam snape paukštuko
Mažytį kirminėlį!

Ir boružės sparneliais
Pakylantį mūs namą...
Dainuojančią virš girių
Nupiešiu savo mamą.

O kai žolėn nuilsęs
Grius paskutinis uodas,
Liks groti kaip lumzdelis
Pieštukas mano juodas!

PIEŠINYS
SU VĖGĖLAITE

Tu spanguolių giria
Ant gruodo paišai.
Kaip virpa mažyčiai
Uogelių lašai!

Saulutė ir sniegas,
Lietus ir gėlė...
O ką ten sapnuoja
Maža vėgėlė
Pakrantės urvely
Giliam ežere?

Oi plaukia ji jūron
Po saulės bure!..

Matai jos karūną
Su perlais baltais?
Tat vykimės gruodo
Tilteliais aukštais!

Vėgėl, vėgėlaite,
Virš tavo galvos
Jau spanguolių girios —
Raudonos spalvos!..

**ILGA, ILGA
DIENA**

Po kylančiom raketom,
Po skriejančiais laivais,
Žemele tu žalvarne,
Su žydinčiais javais!

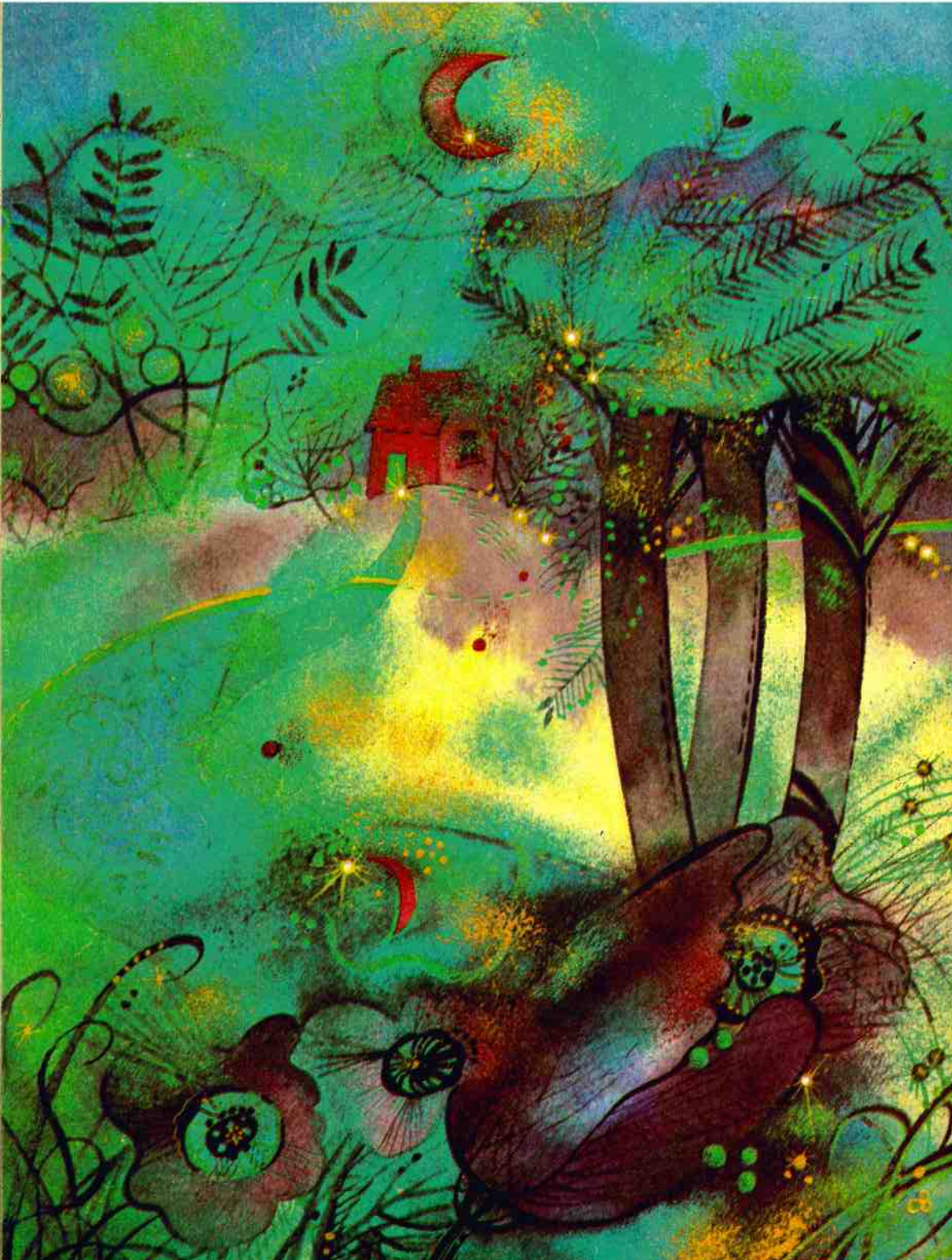
Ne pikto karo dūmais
Užtroškusi diena —
Tai iš laukų vis kyla
Žiedadulkių dulksna!

Vaikel, galvelė tavo —
Kūkalis rugiuose,
Tylaus motutės balso
Liūliuojamas juose.

Namų tau žiburėlis
Su durų griežlele,
Ant balto stalo duona
Ir langas su gėle.

O kur nukris naktelėj
Žvaigždutė iš dangaus,
Kaip rugiagėlė žydras
Medelis tau išaugs.

MAŽA ŽEMAITIJOS UPELĖ

1. ŽIŪRĖJIMAS Į VANDENĖLĮ

Vinguriuoja kaip lūpose
Mūsų kalba
Maža Žemaitijos
Upelė Luoba.

Ant vieno petelio —
Sodas baltasis,
Ant kito — pievų
Ūkai tartum žąsys.

O vandenėlis —
Lyg puslapiai knygos.
Žuvų paveiksliukai,
Saulutė įmigus.

Rankelė į sietuvą
Leidžias giliai:
Kaip stogas šiaudinis
Iškils spinduliai.

O kokį ten perlą
Sugniaužęs delne,
Vaikeli, vaikeli,
Plauki žuvele?..

2. MŪSŲ NAMAS

Ar stovi dar namas
Lyg saulės guba,
Kur laikrody plazda
Gegutė raiba?

Mūs namą apaugo
Sidabro žvynai.
Vaikeli, tu vienas
Jį atpažinai!

Žiūrėk, ta pati
Dega krosny ugnis.
Ant stalo — dar duonos
Saldus trupinys.

Trys suopiai po topoliais
Supa dar vygę.
Danguj apie saulę —
Rugeliai sudygę...

O kokį žodelį
Tu upei tarei,
Kad lyg atmintis
Nuskaidrėjo švariai?..

5. MOKYKLĖLĖ

Dabar atplauk, atplauk, žuvele,
Išmokysiu tave kalbėti.
Lyg mokyklėlę pastačiau
Tau marių mėlynumo klėtį.

Pernakt rasa už lango skamba,
Pernakt šunelis loja vartuos.
Tai ilgabarzdis mėnesiukas
Apeina laukelius suartus.

Gelsvėjant jiems, kartu su saule
Tėvelis ir motutė skuba.
Upel, kaip laivą apie žemę
Plukdyki mažą saulės gubą.

Dalink po duonos kepalėlių
Iš tėvo ir motutės rankų...
Žuvel, žiūrėk, kiek daug vaikelių
Jau mūsų mokyklėlę lanko!

TURINYS

Pirmasis vaikelio žodis	3
Žibintas ir knygelė	4
Rugių sėja	4
Berniukas žiburiukas	5
Tu graži, Tėvyne	6
Laiškas	7
Atminimo žemė	7
Vyturių dovana	8
Rugsėjo langas	8
Obelaitės sodinimas	9
Spinduly, spinduly	10
Rugių vainikas	10
Daigas	10
Atėjo vasara	11
Vasaros darbai	11
Kiškio sodas	12
Du galiūnai	13
Ligi saulės	14
Ką šneki, rugy?	14
Vieversys	14
Duonos varnelė	16
Aviža	16
Rugio vaikai	17
Laukiant močiutės	17
Bitutė	18
Ūsuotis	18
Paukštukas	20
Dagys	20
Žiemkentėlis	21
Gulbių šventė	22
Birželis	22
Ant gandrelio sparnų	23
Vienintelis mano senelis	25
1. Liūdnas	25
2. Linksmas	25
3. Senelis Šaltis	26

4. Muzikantas	26
5. Puodžius	27
Naujųjų metų žvaigždėlė	29
Aitvarėlis	30
Mažas broliukas	30
Apie vaikelį ir rudens paukštį	31
Rudens nykštukėlis	32
Ažuolėlis	33
Malūnas prie kelio	33
Juodas pieštukas	34
Piešinys su vėgėlaite	34
Ilga ilga diena	35
Maža Žemaitijos upelė	37
1. Žiūrėjimas į vandenėlį	37
2. Mūsų namas	37
3. Laumelės	38
4. Upelė klausosi pasakos	38
5. Mokyklėlė	39

JAUNESNIAM MOKYKLINIAM AMŽIUI

ЛИТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ИЗДАНИЕ
 ГИРКОНТАЙТЕ Рамуте. ДЕТИ РЖИ. Стихотворения. На литовском языке. Иллюстрировала Вида Норкуте. Для младшего школьного возраста. Издательство «Витурис», 232600, Вильнюс, Альгирдо 31

GROŽINĖS LITERATŪROS LEIDINYS
 Ramutė GIRKONTAITĖ. RUGIO VAIKAI. Eilėraščiai. Redaktorė N. Daujotytė. Men. redaktorius A. Klimas. Techn. redaktorė E. Rumbavičienė. Korektorė N. Žukauskienė.

ИБ № 322

Duota rinkti 87 04 22. Pasirašyta spaudai 88 03 10. Leidinio Nr. 400. Formatas 70X90 /16. Popierius ofsetinis Nr. 1. Fotorinkimas. Garnitūra „Baltika“, 12 punktų. Ofsetinė spauda. 2,92 sąl. sp. l. 12,27 sąl. spalv. atsp. 3,99 apsk. leid. l. Tiražas 30 000 (kietais viršeliais 2800 egz.). Užsakymas 877. Kaina 35 kp. Kaina kietais viršeliais 75 kp. „Vyturio“ leidykla, 232600, Vilnius, Algirdo 31. Spaudė K. Poželos spaustuvė, 233000, Kaunas, Gedimino 10